

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра управління та освітніх технологій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету захисту рослин,
біотехнологій та екології
_____ Ю. Коломієць

“ _____ ” _____ 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри управління
та освітніх технологій

Протокол № 10 від «04» травня 2020

Завідувач кафедри

_____ С. О. Кубіцький

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
««ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ»»**

Спеціальність: «Екологія та охорона навколишнього середовища »

Освітньо-професійна програма «Екологія»

Факультет: Захисту рослин, біотехнологій та екології

Розробник: *кандидатка педагогічних наук, доцентка Ковальчук Т. І.*

КИЇВ – 2020

1. Опис навчальної дисципліни
„Педагогіка та психологія”
(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	«Бакалавр»	
Галузь знань	«Екологія»	
Спеціальність	«Екологія та охорона навколишнього середовища»	
Освітня програма	«Екологія»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	64	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	АрЕ 14 (назва)	
Форма контролю	Екзамен АрЕ– 29 год. (АрЕ (а.р.) – 10 год. екзамен)	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	3	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Лабораторні заняття	- год.	-
Самостійна робота	34 год.	-
Індивідуальні завдання	- год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	-

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Курс «Педагогіка та психологія» відноситься до циклу дисциплін, що формують профіль майбутнього фахівця, озброюючи його основами теорії та практики екологічного виховання, формування екологічної грамотності, екологічної свідомості та культури, використовуючи сучасні інформаційні технології.

Мета: сформувати наукові знання про педагогіку як науку, її цілі та завдання, основні педагогічні категорії, сформувати вміння з організації навчальної та виховної екологічної роботи.

Завдання: ознайомлення студентів з сучасними підходами до організації навчально-виховного процесу у вищих закладах освіти та навчити використовувати отримані знання сучасного екологічного мислення та вміння в майбутній професійній діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- сутність процесу навчання, виховання та освіти у ЗВО;
- основні напрями та принципи, методи та форми навчання у ЗВО;
- принципи формування змісту освіти та навчання;
- підходи до оцінювання результатів навчання;
- педагогічні технології в аграрній освіті;
- алгоритм формування родинного виховного потенціалу;
- етичні норми спілкування;
- сутність мовленнєвої взаємодії «викладач-студент»;
- сучасні інформаційні технології в освіті.

вміти:

- характеризувати організацію навчального та виховного процесів у ЗВО;
- добирати оптимальні організаційні форми та методи навчання і виховання;
- забезпечувати використання сучасних інформаційних технологій у групі;
- підбирати педагогічні технології в аграрній освіті;
- аналізувати виховний і навчальний процеси;
- здійснювати контроль навчальних досягнень;
- проводити співбесіду із студентами;
- розробляти навчально-виховні проекти;
- розробляти організаційно-технічне та методичне забезпечення викладання дисципліни;
- складати та реалізувати план виховних заходів;

- робити посильний внесок в гармонізацію людських відносин та формування успішної команди у студентській групі.

Набуття компетентностей:
загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності.
- ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК9. Уміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми.
- ЗК10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК11. Здатність працювати в команді.
- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії
- ЗК13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК14. Визначеність і наполегливість з поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК15. Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх у процесі діяльності.
- ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК8. Здатність формувати стійкий світогляд, правильне сприйняття сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, природи і духовної культури.
- ЗК9. Здатність займати активну життєву та громадську позицію, нести відповідальність за діяльність колективу.
- ЗК12. Здатність підтримувати сприятливий соціально-психологічний клімат в колективі, налагоджувати ефективну взаємодію в команді, створювати сприятливі умови для навчання та саморозвитку особистості.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

«Педагогіка та психологія»

МОДУЛЬ 1

Теоретичні основи системи педагогічних знань

Тема 1

Педагогіка як наука

(2 год.)

Предмет та завдання педагогіки як науки. Ретроспектива розвитку педагогічної науки. Основні педагогічні категорії. Система педагогічних знань. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Народна педагогіка. Етнопедагогіка. Народознавство. Родинна педагогіка. Козацька педагогіка. Педагогіка народного календаря та ін. Педагогічна спадщина Г. Ващенка. Джерела, на які спирається педагогіка у своєму розвитку: педагогічну спадщину минулого, сучасні педагогічні дослідження, що збагачують педагогічну думку новими ідеями, передовий педагогічний досвід. Знання, здобуті у процесі вивчення педагогічного досвіду – джерело існування та розвитку педагогічних наук.

Тема 2

Розвиток і формування особистості

(2 год.)

Поняття «індивід», «особистість», «індивідуальність». Структура особистості та її психологічні характеристики. Сутність поняття «розвиток» та «формування» особистості. Теорії «розвитку особистості». Вчення про сутність людини. Вікові етапи розвитку особистості. Суспільно-історичний та національний характер виховання й освіти. Значення для педагогіки філософського вчення про сутність і завдання всебічного розвитку особистості. Німецький педагог Ф. Хофман про історію виховання (а отже і педагогічну теорію) дотримування певної періодизації. Мета виховання – явище історичне за кожної історичної доби. Структура особистості: фізична,

духовна, соціальна складові. Сучасні завдання та зміст всебічного розвитку студентів.

Тема 3
Дидактика
Процес навчання, його структура
(2 год.)

Дидактика як розділ педагогіки. Предмет дидактики: визначення мети і завдань навчання; визначення змісту освіти з урахуванням вимог суспільства; виявлення закономірностей процесу навчання на основі його аналізу, здійснення спеціальної пошуково-експериментальної роботи; обґрунтування принципів і правил навчання на основі виявлених закономірностей навчання; вироблення організаційних форм, методів і прийомів навчання; забезпечення навчально-матеріальної бази, засобів навчання. Категорії дидактики. Види і функції навчання. Етапи навчання. Закономірності пізнавального розвитку та етапи навчально-пізнавальної діяльності. Закономірності та принципи навчання, їх взаємозв'язок. Характеристика принципів навчання. Правила навчання.

Тема 4
Форми і методи навчання
(2 год.)

Поняття «форма організації навчання», «форма навчання». Характеристика основних форм навчання. Види форм організації навчання. Системи навчання. Поняття про методи навчання. Методи навчання та їх класифікації. Характеристика та оптимальний вибір методів навчання. Навчальний процес у вищих закладах освіти. Лекція. Лабораторне заняття. Практичне заняття. Семінарське заняття. Індивідуальне навчальне заняття. Консультація. Самостійна робота студентів. Практична підготовка студентів. Курсове і дипломне проектування.

Тема 5
Контроль і оцінювання успішності навчально-пізнавальної діяльності

(2 год.)

Сутність контролю та оцінювання успішності у навчанні. Сутність та компоненти контролю успішності у навчанні. Функції контролю. Принципи контролю. Види, методи та форми контролю. Етапи контролю. Критерії та норми оцінювання успішності навчання. Співвідношення рівнів сформованих у студентів знань, умінь та навичок з вітчизняною шкалою оцінювання. Загальні критерії оцінювання успішності у навчанні : якість сформованих знань, умінь та навичок (обсяг, глибина, міцність, оперативність, гнучкість, систематизованість); якість виконання завдання (самостійність, правильність, старанність, вправність, рівень оформлення роботи); якість відповіді (обґрунтованість, логічність, послідовність, стрункість, переконливість).

МОДУЛЬ 2

Особливості процесу виховання в системі освіти України

Тема 6

Процес виховання, його особливості

(2 год.)

Поняттями «виховання». Виховання – цілеспрямований процес формування та розвитку особистості як соціальної істоти. Процес виховання, його особливості, структурні елементи та рушійні сили. Об'єктивні та суб'єктивні фактори процесу виховання. Етапи процесу виховання. Напрями виховання та шляхи їх реалізації. Самовиховання та перевиховання.

Тема 7

Принципи та методи виховання

(1 год.)

Закономірності та принципи виховання. «Національна доктрина розвитку освіти України в XXI столітті» про принципи виховання. Характеристика основних принципів виховання. Методи виховання. Класифікація методів виховання. Чотири групи методів за В. А. Сластьоніним. Виховна робота у ЗВО, її етапи. Організаційні форми

виховання та види виховних заходів. Організація роботи наставника студентської групи. Основні види робіт наставника. Принципи організації позааудиторної і позавузівської виховної роботи.

Тема 8

Основні напрями виховання

(1 год.)

Громадянське виховання. Розумове виховання. Моральне виховання. Екологічне виховання. Статеве виховання. Правове виховання. Трудове виховання. Естетичне виховання. Фізичне виховання. Завдання та шляхи реалізації основних завдань змісту виховання. Культура міжетнічних відносин. Дбайливе ставлення до природи. Формування культури поведінки особистості. Розвиток мотивації до праці. Полікультурне виховання.

Тема 9

Система освіти в Україні

(1 год.)

Поняття про систему освіти в Україні. Структура організації освіти в Україні. Рівні та ступені вищої освіти. Освітні і наукові ступені, вчені звання. Передвища і вища освіта. Післядипломна освіта, самоосвіта. Заклади післядипломної освіти: академії, інститути (центри) підвищення кваліфікації, перепідготовки, вдосконалення; навчально-курсів комбінати; підрозділи вищих закладів освіти (філіали, факультети, відділення та інші); професійно-технічні заклади освіти; відповідні підрозділи в організаціях та на підприємствах. Теорії формування та вимоги до змісту освіти. Документи, в яких відображено зміст освіти. Викладач вищого закладу освіти як організатор навчально-виховного процесу.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	екзам	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Педагогіка як наука.	7	2	2			3						
Тема 2. Розвиток і формування особистості.	7	2	2			3						
Тема 3. Дидактика. Процес навчання, його структура.	7	2	2			3						
Тема 4. Форми і методи навчання	7	2	2			3						
Тема 5. Контроль і оцінювання успішності навчально-пізнавальної діяльності.	7	2	2			3						
Разом за змістовим модулем 1	35	10	10			15						
Модуль 2												
Тема 6. Процес виховання, його особливості	8	2	2			4						
Тема 7. Принципи та методи родинного виховання.	7	1	1			5						
Тема 8. Основні напрями виховання	7	1	1			5						
Тема 9. Система освіти в Україні	7	1	1			5						
Разом за змістовим модулем 2	29	5	5			19						
Самостійна робота						34						
Екзамен					29							
Усього годин	93	15	15		29	34						

Екзамен	29											
Самостійна робота						34						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

5. Теми практичних занять

	Назва теми	Кількість годин
1	Педагогіка як наука. Основні педагогічні категорії	2
2	Розвиток і формування особистості.	2
3	Процес навчання, його структура.	2
4	Форми і методи навчання	2
5	Контроль і оцінювання успішності навчально-пізнавальної діяльності.	2
6	Процес виховання. Особливості та структурні елементи	2
7	Принципи та методи родинного виховання.	1
8	Основні напрями виховання	1
9	Система освіти в Україні	1
	Разом	15

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачувалися	
2		
...		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Предмет та завдання педагогіки.

2. Виховання та розвиток особистості.
3. Система освіти в Україні.
4. Удосконалення системи освіти в Україні.
5. Основні компоненти процесу навчання.
6. Основні функції навчання.
7. Методологія процесу навчання.
8. Закономірності і принципи навчання.
9. Методи і форми організації навчання.
10. Поняття «метод» і «форма організації навчання».
11. Класифікації форм навчання (масові, групові, індивідуальні; урок і позаурочні форми навчання) та їх характеристики.
12. Контроль і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.
13. Види контролю (попередній, поточний, періодичний, підсумковий).
14. Критерії оцінки (обсяг, глибина, міцність, оперативність знань), рівні знань (репродуктивний, реконструктивний, творчий), норми оцінки, компоненти контролю (перевірка, оцінка, облік).
15. Суть процесу виховання.
16. Структурні елементи процесу виховання (мета, зміст, завдання, форми, методи, засоби, результати виховання), його рушійні сили, внутрішні та зовнішні суперечності, компоненти процесу виховання (свідомість особистості, її емоційно-почуттєва сфера, навички і звички поведінки) та етапи процесу виховання.
17. Методи та організаційні форми виховання.
18. Поняття «метод виховання» і «форма виховання».
19. Форми виховної роботи, їх класифікація (в основі класифікації – кількість учасників: масові, групові, індивідуальні).
20. Масові форми виховної роботи (тематичні вечори, вечори запитань і відповідей, зустрічі з цікавими людьми, конкурси, олімпіади, фестивалі, КВК, брейн-ринги, конференції тощо).
21. Групові форми організації виховної роботи (перегляди і обговорення кінофільмів, гуртки, походи, екскурсії, змагання, збори, тренінги, об'єднання за інтересами, тематичні інформаційні години).
22. Характеристика основних напрямів змісту виховання.
23. Шляхи реалізації змісту основних напрямів виховання (виховання у процесі вивчення навчальних дисциплін, у позакласній та позашкільній виховній роботі, виховання учнів

шляхом їх залучення до різних видів спільної діяльності, використання виховних впливів сім'ї та громадськості в реалізації напрямків виховної роботи).

24. Система освіти в Україні.

25. Основні принципи та структура організації освіти в Україні.

26. Нормативно-правові документи про освіту.

27. Урок як форма організації навчання, вимог до сучасного уроку (дидактичні, виховні, психологічні, гігієнічні, етичні, організаційні).

28. Типи уроку та їх характеристики.

29. Методи та організаційні форми виховання.

30. Засоби виховання (слово, мистецтво, ЗМІ, книги тощо).

31. Види виховної роботи у загальноосвітньому та вищому закладі освіти.

32. Характеристика основних напрямів змісту виховання.

33. Порівняльна характеристика змісту напрямів виховання у загальноосвітньому та вищому закладі освіти.

Тестові завдання

1	До якої групи включені основні педагогічні категорії (поняття)?	
	1) середовище, спадковість, виховання	2) знання, вміння, навички
	3) виховання, освіта, навчання	4) школа, учитель, учні
	5) дозрівання, розвиток, виховання	6) навчальний заклад, студент, учень, педагог
2	В якій групі вказані галузі педагогіки, що складають систему педагогічних наук?	
	1) філософія, соціологія, педагогіка, психологія, анатомія, фізіологія	
	2) основи педагогіки, дидактика, теорія виховання, школознавство	
	3) педагогічна психологія, педагогічна соціологія, театральна педагогіка, виправно-трудова педагогіка, військова педагогіка	
	4) загальна педагогіка, вікова педагогіка, спеціальна педагогіка, методика викладання окремих дисциплін, історія педагогіки, порівняльна педагогіка	
3	Виберіть положення, яке відповідає сучасним підходам до проблеми взаємозв'язку навчання і розвитку:	
	1) навчання і є розвиток	
	2) процеси розвитку не співпадають з процесами навчання, а йдуть слід за ними	
	3) розвиток особистості проходить незалежно від навчання	
4	Виберіть з переліку освітньо-кваліфікаційні рівні та розташуйте їх в порядку зростання:	
	1) молодший спеціаліст	2) бакалавр
	3) кваліфікований робітник	4) спеціаліст
	5) магістр	6) повна вища освіта
	7) базова вища освіта	8) базова загальна середня освіта
5	До вищих закладів освіти четвертого рівня акредитації можна віднести:	

1) технікуми	2) університети
3) училища	4) консерваторії
5) коледжі	6) колегіуми
7) інститути	8) гімназії
9) академії	10) ліцеї

6	В яких документах відображається зміст освіти?
	1) накази, рішення Вченої ради, методичні матеріали
	2) накази, навчальні програми і плани
	3) навчальні плани, навчальні програми, підручники
	4) періодичні видання, методичні посібники, конспекти лекцій

7	Як називається метод виміру й оцінювання знань, умінь та навичок студента за допомогою спеціально підготовлених стандартизованих завдань?
---	--

8	Виберіть положення, яке характеризує співвідношення понять “метод” та “прийом” навчання:
	1) метод навчання включає в себе прийоми як складові частини, структурні елементи
	2) це система елементів, об’єднаних певною логікою дидактичного завдання
	3) прийом і метод навчання - поняття тотожні, між ними не має різниці
	4) прийом навчання включає в себе методи як складові частини, структурні елементи

9	До групи наочних методів належать ...
	1) дедуктивний метод
	2) дискусія
	3) робота студентів з навчальною літературою
	4) демонстрування
	5) досліди
	6) виробничо-практичний метод
	7) ілюстрування
	8) евристична бесіда
	9) самостійне спостереження
	10) лабораторні роботи

10	Який з наведених видів контролю застосовується в процесі подання навчального матеріалу?	
	1) попередній	2) тематичний
	3) фронтальний	4) поточний
	5) періодичний	6) підсумковий

2. Предмет та завдання педагогіки як науки.

3. Індивідуальна форма навчання.

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи стимулювання й мотивації навчальної роботи, що включають пізнавальні ігри, навчальні дискусії, рольові ситуації;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- *робота в малих групах* дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- *семінари-дискусії* передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- *мозкові атаки* – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- *кейс-метод* – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- *презентації* – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації;

- *дидактичні ігри* – метод імітації (наслідування, відображення) ухвалення управлінських рішень в різноманітних ситуаціях згідно з правилами, які вже розроблено або формуються самими учасниками, реалізується через самостійне вирішення здобувачами вищої освіти поставленої проблеми за умови недостатності необхідних знань, коли є потреба самостійно опановувати новий зміст або шукати нові зв'язки в уже засвоєному матеріалі;

- *банки візуального супроводу* сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності.

9. Форми контролю

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни «Педагогіка та психологія» є лекції, семінарські (практичні) заняття, консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Згідно з вище зазначеними формами організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання модульних контрольних робіт, рефератів, виконання індивідуальних практичних завдань та іспит за період вивчення дисципліни.

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу.

Згідно з «Положенням про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» затвердженого вченою радою НУБіП України 27 грудня 2019 року, протокол № 5, видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисциплін, які викладаються упродовж одного семестру – осіннього чи весняного, поділяється лекторами на *два-три змістові модулі*.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, колоквіуму, результату експерименту, що

можна оцінити чисельно, розрахункової чи розрахунково-графічної роботи тощо.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Після проведення проміжних атестацій з двох змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (не більше 70 балів) за формулою:

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R_{ЗМ}^{(1)} \cdot K_{ЗМ}^{(1)} + \dots + R_{ЗМ}^{(n)} \cdot K_{ЗМ}^{(n)})}{K_{дис}}, \quad (1)$$

де $R_{ЗМ}^{(1)}, \dots, R_{ЗМ}^{(n)}$ – рейтингові оцінки із змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K_{ЗМ}^{(1)}, \dots, K_{ЗМ}^{(n)}$ – кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) (або годин), передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{дис} = K_{ЗМ}^{(1)} + \dots + K_{ЗМ}^{(n)}$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Формулу (1) можна спростити, якщо прийняти $K_{ЗМ}^{(1)} = \dots = K_{ЗМ}^{(n)}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R_{ЗМ}^{(1)} + \dots + R_{ЗМ}^{(n)})}{n}. \quad (2)$$

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

На рейтинг з навчальної роботи можуть впливати рейтинг з додаткової роботи та рейтинг штрафний.

Рейтинг з додаткової роботи додається до рейтингу з навчальної і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається здобувачам вищої освіти рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня їх знань з дисципліни.

Максимальна кількість балів (20) надається здобувачу вищої освіти за:

- отримання диплому I-го ступеню переможця студентської наукової конференції навчально-наукового інституту чи факультету (коледжу) з відповідної дисципліни;

- отримання диплому переможця (I, II чи III місце) II-го етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни чи спеціальності (напрямку підготовки) у поточному навчальному році;

- отримання диплому (I, II чи III ступеню) переможця Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з відповідної дисципліни у поточному навчальному році;

- авторство (співавторство) у поданій заявці на винахід чи отриманому патенті України з відповідної дисципліни;

- авторство (співавторство) у виданій науковій статті з відповідної дисципліни;

- виготовлення особисто навчального стенду, макету, пристрою, приладу; розробка комп'ютерної програми (за умови, що зазначене використовується в освітньому процесі при викладанні відповідної дисципліни).

Рейтинг штрафний не перевищує 5 балів і віднімається від рейтингу з навчальної роботи. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для здобувачів вищої освіти, які невчасно засвоїли матеріали змістових модулів, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Підсумкова атестація включає семестрову та державну атестацію здобувачів вищої освіти.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен (далі – **екзамен**) – це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік (далі – **залік**) – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік – це форма атестації, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння здобувачем вищої освіти програми навчальної чи виробничої практики, підготовки та захисту курсової роботи (проекту).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог робочого навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України від 27.12.2019 р., протокол № 5 (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371).

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}. \quad (3)$$

11. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія».
2. Силабус навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія».
3. Електронний навчальний курс

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3031>

ІШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика, що стосується дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика, що стосується академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика, що стосується відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватися індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

12. Рекомендована література

Основна

1. Абдулаева О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования. 2-е изд. М. : Просвещение, 1990. С. 83–137.
2. Алексюк А.М., Аюрзагнай А.А., Підкасистий П.І. та ін. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання: Навч. посібник. К., 1993
3. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія. К., 1998. 558 с.
4. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: Модульне навчання: Навч. посібник / Київ, ун-т ім.Т.Шевченка. К., 1993. 220 с.

5. Баева Т.Е. и др. Применение статистических методов в педагогическом исследовании. СПб, 2001. 81 с.
6. Буркова Л.В. Педагогічні інновації та їх діагностична експертиза. Теоретичний аспект. К. : Науковий світ, 1999.
7. Волкова Н.П. Педагогіка. Посібник. К. : ВЦ “Академія”, 2001. 576 с.
8. Галузинський В.М. Педагогіка: Методичні рекомендації. К. : КДПІ.
9. Галузяк В.М., Сметанський М.І., Шахов В.І. Педагогіка: навч.пос.-Вінниця, 2001.
10. Гловка Д., Новиков Л. Сравнительная педагогика – инструмент сотрудничества между Востоком и Западом // *Советская педагогика*. 1991. № 6 . С. 128 – 134.
11. Голуб Б.А. Основы общей дидактики. М. : Владос, 1999.
12. Гончаренко С.І. Гуманізація освіти як першооснова розбудови освітньої системи України // *Освіта*. 1994. 30 листопада.
13. Гриценко Л.И. Личностно-социальное воспитание: теория и практика. Волгоград, 2001. 192 с.
14. Державна національна програма “Освіта.Україна ХХІ ст.”. К. : Райдуга, 1994.
15. Дичківська І.М. Основи педагогічної інноватики: Навч. посібник. Рівне, 2001. 232 с.
16. Джуринский А.М. Новые технологии в системе образования во Франции // *Советская педагогика*. 1991. № 4 . С. 132–136.
17. Дьяченко В.К. Новая дидактика. М., 2001. 496 с.
18. Зайцева І.В. Мотивація учіння студентів. Ірпінь, 2000.
19. Закон України “Про загальну середню освіту”. Законодавство України про загальну середню освіту. Бюлетень законодавства і юридичної політики України. К., 1999. №9. С. 31–54.
20. Закон України “Про освіту”. К., 1992, 1996.
21. Зверева Н.М. Практическая дидактика для учителя: Учебн. пособие. М., 2001. 252 с.
22. Кічук Н.В. Формування творчої особистості вчителя. К. : Либідь, 1991.
23. Колодій О.І. Шкільна творча педагогічна майстерня // *Педагогіка толерантності*. 2001. №2. С. 46–50.
24. Коменский Я.А. Избранные педагогические сочинения. М. : Учпедгиз, 1955.
25. Концепція безперервної системи національного виховання. К.,1994
26. Концепція виховання у національній системі освіти // *Освіта України*. 1996.
27. Концепція національного виховання // *Освіта*. 1994. 26 жовтня
28. Концепція національного виховання // *Освіта*. 1996. 7 серпня
29. Концепція професійної освіти України . К.,1991.
30. Концепція розвитку національної вищої (після середньої) освіти України // *Радянська освіта*. 1990. 23 лист.

31. Краевский В.В. Соотношение педагогической науки и педагогической практики. М., 1997.
32. Красовицкий Ю.М. От педагогической науки к практике. К., 1990.
33. Кухарев Н.В. На пути к педагогическому совершенству. М. : Просвещение, 1990. С. 6–15.
34. Лифинцева Н.И. Формирование профессионально-психологической культуры учителя. М. Курск, 2000. 202 с.
35. Лузан П.Г. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів. К., 1996.
36. Лузан П.Г. Активізація навчання студентів. К., 2000.
37. Лузан П.Г., Дьомін А.І., Рябець В.І. Формування активності студентів у навчанні. К. : Вища школа, 1998.
38. Лузан П.Г. Методи і форми організації навчання у вищій аграрній школі. К., 2003.
39. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти. К., 1996.
40. Макаренко А. С. Твори: В 7-ми т. К. : Рад. школа, 1953 – 1955. Т.5.
41. Мельничук О.С. Історія педагогіки України: Навч. посібник. Кіровоград, 2001. 179 с.
42. Методичні рекомендації щодо організації та змісту навчально-виховного процесу в закладах освіти Київщини у 2000 – 2001 н.р. Біла Церква – К., 2000. 206 с.
43. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. Вінниця “Універсум-Вінниця”, 1998.
44. Мосіяшенко В.А. Українська етнопедагогіка: Навч. посібник.- Глухів, 2001. 172 с.
45. Національна система освіти: Проект альтернативної концепції // *Освіта*. 1992. 23 листоп.
46. Образование: традиции и инновации в условиях социальных перемен. М., 1997.
47. Оконь В. Введение в общую дидактику // Пер. с польського . М. : Высш. Шк., 1990. С. 324–359.
48. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін. К. : А.С.К., 2001.
49. Основы педагогического мастерства // Под ред. И.Я.Зязюна. М. : Просвещение, 1991. С. 210–238.
50. Педагогіка / В.М. Галузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов. – 4-е вид. – Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2007. 400 с.
51. Передовий педагогічний досвід: Теорія і методика / Під ред. Л.Л.Момот. К. : Радянська школа, 1990.
52. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник в 2 кн. – М. : Гуманит. Изд.центр ВЛАДОС, 1999. Кн.1: Общие основы. Процесс обучения.
53. Положення про гімназію (проект) // *Освіта*. 1991. 28 черв.
54. Положення про ліцей (проект) // *Освіта*. 1991. 27 серпня.

55. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах: Наказ Міносвіти України від 2.06.1993 р.

56. Положення про професійний навчально-виховний заклад України // *Освіта*. 1993. 17 вересня.

57. Положення про ступеневу систему освіти в Україні: Наказ Міносвіти України № 311 від 21.08.1993 р.

58. Реформа и развитие высшего образования: Программный документ. ЮНЕСКО, 1995.

59. Сарапулов В.А. Дидактика: теория и практика обучения: Уч. пособие. Чита, 2000. 287 с.

60. Судзики С. Реформа образования в Японии // *Педагогика*. 1992. № 3 – 4. С. 89–96.

61. Сухомлинський В.О. Народження громадянина // Вибр. тв. в 5-ти т.- К. : Рад. шк., 1977. Т. 3. С. 382–423.

62. Сухомлинський В.О. Сто порад вчителю // поради 9, 11, 18, 20, 32 / // Вибр. тв. в 5 т. Т.2. К., 1976.

63. Сухомлинська В. Школа сучасної Франції: проблеми і перспективи // *Радянська школа*. 1987. №6. С. 87.

64. Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину. К. : Рад. Шк., 1975. 174 с.

65. Сучасні технології навчання. Науково-методичний збірник / ХДУ - Під ред. В.І. Чигринова. Х., 1993.

66. Третьяков П.И., Сенновский И.Б. Технология модульного обучения в школе. М., 2001. 349 с.

67. Ушинський К.Д. Твори: В 6-ти т. К. : Радянська школа, 1952 – 1955. Т. 2. С. 403., Т.4. С. 27.

68. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003

69. Фіцула М.М. Педагогіка. К, 2000. 542 с.

70. Харламов И.Ф. Педагогика. – Минск, 2000.

71. Харькин В.Н. Педагогическая импровизация: теория и методика – М. : Магистр, 1992. 160 с.

72. Шевцов М.Г., Козлова О.Г., Хариамов Ю.І. Учителю про педагогічну інноватику: Навчально-метод. посібник. Суми, 2001. 60 с.

Додаткова

1. Алмазова Н.И., Наклонов Д.Н. Социальная политика в области образования. СПб.; 1999. 16 с.

2. Беланова Р.А. Гуманізація та гуманітаризація освіти в класичних університетах (Україна – США). К., 2001. 216 с.

3. Белухин Д.П. Учитель – от любви к ненависти (Техника профессионального поведения). М. : Народное образование, 1999.

4. Бондар В.І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів. К, 1996. 129 с.

5. Бондар В.І. Модульно-рейтингова технологія вивчення навчальної дисципліни (на матеріалі дидактики). К., 1999.
6. Бызова В.М. Введение в этнопедагогику: Учебно-методическое пособие. Сыктывкар, 2000. 46 с.
7. Вихрущ В.О. Дидактична думка в Україні (друга половина ХІХ – поч. ХХ ст.): проблеми розвитку теорії. Тернопіль, 2000. 433 с.
8. Вульфов Б.З., Иванов В.Д. Основы педагогики: Учебное пособие. М, 1999. 616 с.
9. Дистервег А. Избранные педагогические сочинения. М. : Учпедгиз, 1956.
10. Дмитренко Т.А. Обучение как процесс управления (Дидактические основы: конспект лекций. Х., 1993.
11. Дроб'язко П. Українська національна школа: витоки і сучасність. К., 1997. 181 с.
12. Энциклопедия современного учителя. М., 2000. 332 с.
13. Зязюн І., Саган Г. Краса педагогічної дії. К., 1997.
14. Колб О.Г. Примірне положення про студентське самоврядування у вищому навчальному закладі України: Метод. рекомєнд. Луцьк, 2001. 20 с.
15. Киричков Ю.В. Неперервна ступенева освіта. Управління. Оцінювання знань. К. : Генеза, 2001. 176 с.
16. Козловська І. Концептуальні підходи до дидактичної інтеграції у професійно-технічній школі // *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 1998. №1. С. 55–60.
17. Колтаков К.Г., Москвичев И.И. Педагогика, психология, предметные методики в подготовке учителя. Бийск: НИЦ БПГУ, 2001. 280 с.
18. Концепція професійної освіти України. К., 1991.
19. Коробов Є.Т., Распопов І.В. Навчальна інформація: шляхи та прийоми поліпшення її розуміння: Навч. посібн. Д., 2001. 60 с.
20. Кравець В.І. Історія української школи і педагогіки. Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів. Тернопіль, 1994.
21. Лазарєв М.О. Основи педагогічної творчості: Навчальний посібник. Суми: Мрія – 1, ЛТД, 1995. 212 с.
22. Лихачев Б.Т. Педагогика. Курс лекций. М. : Юрайт, 2000.
23. Олійник В.В. Організаційно-педагогічні основи дистанційної освіти і навчання. К., 2001. 36 с.
24. Олійник М.М., Романенко Ю.А. Тест як інструмент кількісної діагностики рівня знань в сучасних технологіях навчання: Навч. посібник. Донецьк, 2001. 83 с.
25. Освіта України за роки незалежності: стан, факти, події–К., 2001. 159 с.
26. Падалка О.С., Нісімчук А.С., Смолюк І.О., Шпак Т.О. Педагогічні технології. К., 1995.
27. Панкова Н.В. Управление организационными инновациями в высшем учебном заведении. СПб, 2001. 28 с.

28. Положення про авторську школу// *Педагогіка толерантності*. 2001. №1. С.52–53.
29. Положення про майстер-клас // *Педагогіка толерантності*. 2001. №2. С. 50–51.
30. Профессиональная культура учителя / Под ред. В.А.Сластенина. М., 1993.
31. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии. М., 1998. 256 с.
32. Селевко Г. Технологія програмованого навчання // *Завуч*. 2001. № 13. С. 6–7.
33. Сірополко Степан. Історія освіти в Україні. К., 2001. 912 с.
34. Соколова Л.Б. Формирование культуры педагогической деятельности будущего учителя. Оренбург, 2000. 300 с.
35. Соціологія: Короткий соціологічний словник / Під ред. В.І. Воловича. К., 1998.
36. Чошанов М.А. К вопросу о проблемно-модульном обучении // *Среднее специальное образование*. 1991. № 7. С. 10.
37. Чошанов М.А. Проблемно-модульное проектирование содержания обучения // *Среднее специальное образование*, 1991. № 8. С. 13.
38. Шевцов М.Г., Козлова О.Г., Хариамов Ю.І. Учителіві про педагогічну інноватику: Навчально-метод. посібник. Суми, 2001. 60 с.
39. Юцявичене П.А. Модульное обучение. Вильнюс, 1989.
40. Юцявичене П.А. Принципы модульного обучения // *Советская педагогика*. 1990. № 1. С. 52.
41. Юцявичене П.А. Создание модульных программ // *Советская педагогика*. 1990. № 2. С. 55.

13. Інформаційні ресурси

Депозитарій гуманітарно-педагогічного факультету.